

Del 1

Status for velfærdssamfundet i dag og fremover

De værdier og holdninger, der er udgangspunktet for det danske velfærdssamfund, er vigtige og værd at bevare. Det danske samfund er karakteriseret ved en stor grad af solidaritet og sammenhængskraft. Danmark er tillige et af de både rigeste og mest lige samfund i verden, og kun en meget lille andel af befolkningen har lave indkomster igennem lang tid. De ældre har indkomster, som sikrer dem mulighed for at tage del i samfundslivet på lige fod med andre aldersgrupper. Men fordelingen af indkomster blandt fremtidens ældre viser, at den øgede udbredelse af pensionsopsparing, der har fundet sted gennem de seneste 20 år, ikke er tilstrækkelig til hverken at aflaste de offentlige finanser i betydende omfang eller til at sikre mere lige vilkår blandt fremtidens ældre.

Der skal også i fremtiden være et velfungerende velfærdssamfund, som på mange måder ligner det nuværende. Ikke mindst skal det fortsat være muligt at sikre tilstrækkelige ressourcer til velfærdssamfundets kerneopgaver: Uddannelse, sundhed og pleje og omsorg. Men i de kommende år står samfundet overfor en række udfordringer som nødvendiggør forandringer i både velfærdsydelse og deres finansiering. Uden tilpasninger kan de offentlige udgifter ikke finansieres på længere sigt.

Der er flere årsager hertil: Den størrelsesmæssigt vigtigste er de ændringer i befolkningens alderssammensætning, der med stor sikkerhed vil finde sted i de kommende 40 år: Voksende middellevetid vil, i sammenhæng med variationer i årgangenes fødselstal, medføre, at befolkningen bliver markant ældre. Der bliver færre i de erhvervsaktive aldre til at forsørge flere ældre. Hertil kommer, at den med tiden voksende velstand stiller os i et dilemma: Efterspørgslen efter velfærdsservice stiger hurtigere end indkomsterne, samtidig med at stigende velstand medfører stigende efterspørgsel efter fritid. Derfor vokser skatteindtægterne langsommere end de udgifter, der skal finansieres. Øget globalisering kan ligeledes sætte indtægterne under pres.

Velfærdskommissionens anbefalinger tager sigte på at løse det langsigtede offentlige finansieringsproblem på en måde, der bedst muligt sikrer bevarelsen af de grundlæggende værdier. Det betyder, at løsningerne først og fremmest skal nås gennem øget vægt på uddannelse og beskæftigelse, som det beskrives i rapportens delområder 2-6, fordi det er ad disse veje, hensynene til lige fordeling og sammenhængskraft bedst tilgodeses.

I kapitel 3 gennemgås de fremtidige makroøkonomiske udfordringer, kapitel 4 giver en status for indkomstfordelingen og den sociale balance i dag, mens indkomsterne blandt fremtidens pensionister er emnet for kapitel 5.

